

Бранно Ћопић

ОМЛАДИНКА МАРА

Болна лежи омладинка Мара
са старом се мајком разговара.
Мила мајко, буди ме у зору,
примакни ме нашем прозору,
да ја видим прије бијела дана
пролетерску чету партизана,
међу њима и свога драгана
пролетерске чете барјактара.
Да му само видим косу плаву
и над косом црвену заставу.
Да је видим, да ме жеља мине,
да ми лице као некад сине.
Славна чето, ти ћеш сјутра проћи,
мој драгане, да л ћеш натраг доћи?
Ако ли ми гдје у боју пане.
не дам сузи да из ока кане.
С поносом ће спомињати Мара:
Имала сам драгог барјактара.
Мила мајко, буди ме у зору,
примакни ме нашем прозору,
Да ја видим наше десно крило
мислим, мајко, лакше би ми било.

(1942)

ГРОБ У ЖИТУ

У вијавици слијепој гуши се блиједи дан,
подмукла вељача, фебруар у магле замотан.
Колоне цестом и камиони, гмиже оклопни воз. . .
Рђави, друже, знаци.
Даљине пријете, даљине брује, с обзорја тутњи сива.
Дошла је легија црна. . . и Латин с пијетловим перјем. . .
гази охоли Наци. . .
долази офанзива. . .

Сјена од села до села, пушка за пушком жури,
шапат под стрејом, у штагљу, шапат на друмовима,
кроз маглу путује глас, тајни завјетни зов:
На ноге, још нас има!
Свака је чука тврђава, и свака цеста кланица,
и сваки камен ров.

И почело је . . . на цести више града
читава дан се бију три бојне и бригада,
а у свитање уморно уз кланац магле се краду
и седам бојни уз бријег јуриша на бригаду.
Два на једнога . . . пет на једнога . . . авети над шумом
круже . . .

Јуначки, другови, само! На стопе, партизани!
Седам на једнога . . . осам на једнога . . . Правда је на
нашој страни!

А у сам залазак сунца: — Повлачимо се, друже!
Узмак, огњене руже и земља разривена,
хумка крај цесте у хитњи начињена,
на њиви, у пољу оснијеженом, пала је једна жена.

Јагода, дјевојка пркосна, народна кћерка поносна:
двадесет и два љета под гором одњихана,
двадесет и два љета у борби расцвјетана,
двадесет и два љета у земљи измрзнутој,
крај цесте подгрмечке на стражи вјечитој . . .

Бујају траве, гргоље воде, прошла је офанзива,
у младом житу, под хумком, дјевојка Јагода снови.
Море јечмена класја под сунцем јуна спава,
планински вјетар мрси море погнутих глава,
дјевојке Јагоде то је расута коса плава.
На цести подгрмечкој, поносна и без смјене,
партизанка стражари будна и косе расплетене.

Комад модрога неба од лана расцвјетана
смије се усред поља уз пјесму љетњега дана:
ничије очи модре будне у пољани тој,
нечије очи стражаре на цести слободној —
Јагода партизанка на стражи вјечитој . . .

Дођите, другови моји, и очи погледајте,
спустите, другови, руку и косу помилујте,
станите, другови стари, и стражу појачајте.
Не дајте туђину да плаву косу мрси,
да модре очи попије,
другови, сломите крај цесте грабљиве шапе двије . . .

Валима жита шумно нечије ријечи плове,
Јагода, поносна жива, другове старе зове . . .

ТИХИ ГРОБ

Над гробом невјеста-трешња, блистава, сузна и сама,
покрив јунаку везе, тугу у латицама.
То је његова хумка?! — играчка дјетета снена,
у топлој трави, под воћком, у сумрак начињена.
Прољеће тишином снијежи, могила муком ћути,
а пјесма о њој иде и неће умукнути,
путује пјесма-гласник, шумори рођена ријека,
и хумка-играчка расте, видљива издалека.

Једанпут, кад челик сине и прене рођена мати,
под трешњом, на зборно мјесто, земља ће да се сјати.
Кад цвјетни покрив, ко барјак, развије, олујни дан,
хумка ће постати за нас заклетва, грудобран.

ОДГОВОР ЗЕМЉАКУ

И друг ми приђе, одвана знан, мио
и пријекор-пелин као камен пао:
„Ех, ти нас, богме, већ заборавио
и ти — из Босне побјегао!“

О, мој Шефкете, добричино стара,
када ти тако, шта ће други рећи?
Па зар и тебе срце-око вара?
И зар се може од туге побјећи?

Отишао сам, већ године има,
последњи поглед с авионског крила:
остаде Босна са очима тужним,
а за спомен ми — рану оставила.

Од тада, ето, чим доједри вече
и за сто сједнем, мисао залута,
кад спомен рана ко суза запече,
а Босна сједне мени преко пута.

Сан одлепрша, нема више мира,
и ухо чује без трепета, звука,
Босна у перо стане да диктира,
омађијана, покрене се рука.

Шапуће Босна: путују бригаде
и у колони смију се дјечаци,
а смрт-вучица за њима се краде
и преко ноћи — израсту јунаци.

И гроб за гробом осипа се редом,
иде колона, ниска проријеђена,
прати је Босна мајчиним погледом
и кремен-ватра трепти у дну зјена . . .

Из ноћи у ноћ тако, мој Шефкете,
она ми дође попут челик-бајке,
обиђе Босна удаљено дијете,
с мирном тугом забринуте мајке.

Ти је сад гледаш нову, насмијану,
врије и бруји као јутра јужна,
док ја још увијек носим стару рану
и ноћи бројим уз два ока тужна.

Заборавио? Кад год дигнем главу,
а Она сједи украј стола мога.
Косовка права, крв јој на рукаву . . .
а ја сам имо брата рођенога.

Босна и данас води моју руку,
а то о бјекству — немој више рећи.
И кад се оде, старе стазе вуку.
А зар се може од туге побјећи?

(1945)